

Min livshistorie af Kaj B. Marum under 2. verdenskrig, og få år derefter.

Født 1937, men historien er kun beskrevet til op mod 1947. Altså til jeg var 10 år.

Den omhandler kun hvad jeg husker, og omtalen i det følgende af besættelsen, er min, -afspejlet af min barnlige hukommelse.

Min far var oprindelig maskinmester, men drev en lille forretning, hvor han installerede centralvarme, -fyret med koks og tørv under krigen, mens min mor var kontoruddannet, og hjemmegående. Det var mange dengang.

Jeg havde 2 brødre og 2 søstre. Altså var vi 5 i alt.

Hele min barndom, har jeg boet på Vestervang nr. 21, ikke langt fra Damhussøen.

Jeg blev indskrevet på Lykkebo Skole, som er en kommuneskole i nærheden, men blev senere flyttet pga. af, at flygtningestrømmen til skolerne i Danmark voksede.

Og så begynder min skildring fra 1937 til ca.1946:

Jeg husker de tyske troppers gennemmarch gennem Valby Lang - Gade.

Mange stod på fortovene og kiggede, inclusive mig.

Især hornorkesteret var vi betaget af og mange slog takt med fødderne.

Bageren hentede en hel bakke wienerbrød og afleverede det til en soldat, som nok har været udvalgt af den kommanderende.

For disciplinen var høj. Og de spillede flot.

Sådan opfattede den lille dreng de marcherende soldater.

Så gik jeg hjem, og min mor sagde, "tyskerne er gode nok, men du skal ikke snakke med dem".

Det forstod jeg ikke, for det var da nogle rare mennesker, og det var min opfattelse i lang tid derefter, indtil Befrielsen 5. maj 1945.

F.eks. var jeg nede i Engdraget, som er en park med nabo til Damhussøen, og spillede lidt bold med mine kammerater.

Der lå en flok tyske soldater og slappede af.

Én fik øje på mig og viftede til mig, om jeg ville komme hen til dem, og det gjorde jeg så.

De sagde nogle ord på tysk, som jeg ikke forstod, og én tog mig op i strakte arme, højt over hoved og sagde nogle smilende ord.

Jeg havde det godt, men måtte hjem til min mor og fortalte om oplevelsen.

Hendes svar var meget præcis, om at "det skal du ikke gøre".

Jeg spurgte om hvorfor, men fik ingen svar.

Jeg fik belært, at tyskerne var gode nok, men jeg skulle ikke tale med dem.

En lignende episode skete, da jeg med min far skulle til Vejle, i anledning af, at min Mormor (Bedste) var død. Jeg hang ud ad vinduet og fik kulstøv i øjet, da en tysk soldat (han var formodentlig officer) råbte og skreg, hvad der forskrækkede mig.

Min far hviskede til mig, at jeg ikke skulle være bange, men bare være tavs.

Der blev råbt noget med Ausweis, og alle famlede nervøst efter et stykke papir.

Alle dengang skulle være i stand til at kendetegne sig, og vise, at man var en hæderlig dansker, og ikke på nogen måde havde ide om at være anti - nazist.

Da tyskeren i coupéen kom til mig, tog han mig og løftede mig højt op mod loftet og kom med nogle ord, som jeg ikke forstod. Han satte mig ned på gulvet med tårer i øjnene, som ingen andre end jeg kunne se det.

Ak ja, jeg fortalte det senere om aftenen til min mor, som så spekulativt ud, men uden et ord.

Vi skulle med Storebæltsfærgen. Min far sagde at tyskerne forhindrede minesprængning af den meget langsomt sejlene færgen, og det var jeg glad for.

I land kom vi på Fyn, og derfra gik det gennem de mørkelagte gader med min far i hånden til det næste tog, over Fyn mod Lillebæltsbroen, som min far sagde var helt ny. Og stolt af den. Endelig nåede vi Vejle og gennem de

mørklagte gader fandt min far bedstes lejlighed, som var forladt, for senere at gå til et hotel, hvor vi alle tre overnattede.

Få dage efter begravelsen var det hjem igen til Valby, og i det flg. beskrives den part af landet under besættelsen i nærheden af Damhussøen:

Som for så mange børn dengang, var min mor hjemmegående og lavede mad, gjorde rent, ferniserede gulvene og købte ind hos bageren eller købmanden. Min Far sagde, at det kun var fattige, der handlede i Brugsen.

For at købe ind, skulle man for mad, mel og sukker have rationeringskort, da der skulle være nok til alle.

Min storebror Georg fandt ud af, at i stedet for at klippe kortene ud, så brugte han min mors symaskine, uden tråd til at lave huller, så man bare skulle rive rationeringskortene ud af arket. De kort var penge værd, for de gav adgang til at købe varer, der ellers var en mangelvare.

Derfor var der den "Sorte Børs", men det var strafbart at handle der.

Kø foran butikkerne opstod. Mad skal danskerne have.

Vi 4 største børn fik til opgave at løbe mad. Vi blev udstyret med hvert sit rationeringskort, og stillede os op i kø, uden at afsløre, vi var søskende. Vi var jo Far, Mor, Aase, Else, Georg, Kaj og den lille Sven, altså 7 munde. Det var forbudt at hamstre, men det gjorde vi.

Min skolegang

Jeg blev indmeldt i den nye Lykkebo Skole på Vigerslevvej.

Skolegangen var præget af krigen, ved at vi blev med lærerne i hånden, taget ned i kælderen, når der var luftalarm. Nogle græd, men en lærer, Larsen, beroligede børnene med nogle selvskrevne spændende historier over højtaleren, så uroen forsvandt.

Vi holdt meget af den lærer, og nogle få blev inviteret på cykelture rundt på Sjælland. Med overnatning på herregårde. Børnene puttede sig ind til ham, når han fortalte spøgelseshistorier om natten, men af én eller anden grund måtte jeg ikke komme med på de cykelture.

Biler var der ikke på vejen, da de, der havde, - lod dem blive hjemme

Luftalarm

Når tyskerne sporede fremmede fly, så kom der luftalarm fra sirener, og alle blev opfordret til at søge skjul i bunkers, men vi havde kælderens, hvor vi gik ned, indtil sirenen kom med et specielt signal.

Man var opfordret af den danske regering til at have fødevarer i beskyttelsesrummet.

Det havde vi nu ikke, men min far, fik købt en ½ slagtet gris, som blev saltet ned i en balje, da køleskabet ikke var noget man havde som private. Jeg har fået fortalt mange år efter, at man ikke måtte hjemkøbe hemmeligt og nedsalte varerne. Det gjorde min far, så vi, og i øvrigt alle andre i Danmark, sultede ikke.

Forbindelse til krigen

Vi oplevede ikke de rædsler, som andre lande, Holland, Polen, England gennemgik ved bombardementer.

Men nyheder på dansk blev sendt fra England til Danmark. Jeg forstod ikke meningen, men jeg husker min far på knæ foran højttaleren lyttede på dansk mellembølge fra England. Radioen var en B&O super med gode modtageforhold, men forstyrret af en støjsender. Han lå med lyden skruet helt ned, da det var forbudt at lytte, og vi ikke skulle omtale det til nogen som helst.

Min far virkede meget patriotisk, men det måtte vi ikke omtale i skolen eller blandt kammerater.

Vi fik at vide, at tyskerne måtte vi ikke komme i nærheden af, og det overholdt vi, men noget kunne vi ikke undgå.

De var i mine øren meget flinke, som før omtalt.

Min søster Else havde en veninde, Jytte, som havde et stort langt sort hår. Hun var ikke jøde, men blev antaget som jøde. Min søster fortalte hjemme, at forældrene til Jytte fik gennemgået deres hus på Lindebugten, for skjulte våben, men fandt ingen. Efter krigen fik vi sandheden at vide, nemlig, at de våben var gemt nede i baghaven, men senere flyttet til et andet sted.

Jeg havde i øvrigt i nærheden en legekammerat, som jeg var hos, da vi hørte skud. Vi løb ud for at kigge og så en soldat, med smidt jakke løbe ad Vestervang forfulgt af en tysk soldat med gevær.

Efter sigende var tyskeren undsluppet, men som alle andre løb vi op i nærheden og fik at vide, at en østrigsk kolonne havde gjort modstand, der hvor Roskildevej er nærmest Vestervang.

Som alle andre skulle vi om eftermiddagen hen at kigge. Der på vejen, lå nok 4 soldater skudt. De havde blødninger overalt og øjnene stirrede lige ud i luften. Utroligt, så hårdkogte børn kan være, men om aftenen gik vi rundt og gnavede projektiler ud af væggen på et hus, lige ud til Roskildevej.

Meget senere fik jeg berettet, at det var en østrigsk deling, der havde åbnet ild mod tyskerne og flygtede derefter. Den hændelse må være beskrevet af historikere, som har efterforsket besættelsen af Danmark.

Endelig kom befrielsen. Vi var sluppet nemt igennem. Mange andre lande havde haft en meget hård tid.

Efter besættelsen, som jeg husker det

Jeg hørte, som en befriet 8-årig dansker, Radioavisens meldinger om opgøret med besættelsens skyldige.

Suppleret med mit medlemskab af FDF hvor man fortalte om dødsdommen over de danske nazi-forbrydere. Med nutidens øjne et forfærdeligt budskab til en dengang 8-9-årig.

Dødsstraf blev genindført i Danmark, men ikke alle fik den straf, som mange syntes, de fortjente. "De forbandede 5 år" var et mørkt kapitel i Danmarks historie, og ikke alt er kommet frem i lyset.

England blev hyldet, som den store befrier med besøg af Royal Navy på Københavns Rådhusplads med General Mont Gomery, måske mest kendt fra Sahara Ørkenen, hvor englænderne slog tyskerne. Min mor tog derind, mens jeg lå med influenza.

Mange agerede, som frihedskæmpere efter krigen, uretfærdigt for dem, der virkelig var det, og havde vovet livet.

Men tilbage til krigen igen. I nabolaget lå nogle ejendomme med mange børn, som jeg legede med. Vi listede rundt og legede skjul oppe på lofterne, og der fandt vi spor fra modstandsfolkenes gemmesteder. Her fandt vi dyner og lagener, rullet sammen, og gemt godt af vejen. Jeg sagde det hjemme, men fik at vide "Det har du aldrig set".

En slem tid, men ikke voldsomt slemt for os børn.

Den kom senere:

Der kom jo et opgør efter krigen, og vi stimlede sammen, når noget skete.

Der var jo piger, som blev forelskede under krigen i en tysk soldat. De piger blev hånet ved, at de i vores påsyn fik hovedhåret klippet. Jeg har set piger (unge damer), der i fortvivlelse prøvede at slippe væk, men blev spærret af hoben af mænd og kvinder.

Hvad blev følgen efter krigen for sådan én som mig?

Vi var mere end stolte over, at Danmark havde sejret, uden at tænke på, at det var de allieredes (England, Rusland og USA), der havde ydet uhørlige ofre.

Mit liv i hjemmet, som jeg husker det.

Jeg har hidtil været afventende om mit barndomshjem, for ikke at komme Else og Georg for nær. Jeg kan se fejl, som Georg og den muntre Else ville blive stødt over at se offentliggjort:

Min Far blev født omkring 1890 og min mor år 1900.

Min far (Hjalmar, Andreas, Frederik Jessen) var i marinen under 1. verdenskrig, mens min mor blev kontoruddannet.

Aase blev født i Vejle, som et uægte barn, efter at min far på forhånd havde 2-3 børn og var gift, med en kvinde fra omkring Lyngby. Min ellers meget smukke og dydige mor blev forført, uden, at vide, at hendes elskede var gift. (Hvor ved jeg det fra? Jo, min mor har fortalt mig det). Ud af den forførelse kom Aase.

Min mors forældre var nøjsomme mennesker, hvor moren syede tøj hjemme og faren arbejdede på Bøgager Teglværk og fra kl. 5 morgen til 7 aften sled og slæbte med brænde til en ovn. De var opdraget til ikke at være organiseret i en fagforening. Det var anset som kommunisme, og det var farligt, hvis man skulle søge nyt job.

Mine bedsteforældre faldt for den charmerende københavn Hjalmar Jessen, og det de faldt for, var Hjalmars violinspil. Husk, at kun velhavere havde råd til musik i hjemmet, og radioen var der ikke. Men de to slidere og min mor faldt for den charmerende danske unge mand, Hjalmar af norsk afstamning.

Dengang bar min far navnet Jessen efter min farmor da han var uægte barn af bedste og en nordmand, der studerede til dyrlæge i København.

Hun fandt sig en dansk kæreste, Jessen. I året 2010 skiftede min far til Marum, da hans rigtige norske far hed det.

Dengang var Norge fattigt, men selvstændigt, selvom Sverige med deres meget større militær truede med at underlægge sig det. Først i 1915 blev Norge til det, det er i dag

Nå, det historiske fra min side er der grund til at betvivle, men Norge havde været underlagt Danmark, og Sverige truede med invasion af Norge og Danmark.

Stormagterne England og Tyskland sagde nej.

Det er hvad jeg har fået fortalt, men kendsgerningerne kan I selv slå op.

Norge blev reddet som selvstændigt, da England så en fare i det kæmpestore land.

Derfor er de tre Nordiske lande Danmark, Norge og Sverige opstået og bevaret.

Mine oplevelser under krigen i Valby

Det jeg svagt husker er mørke gader.

Ikke fordi elektricitetsværkerne havde fejl, men simpelthen for at forhindre englænderne i at finde vej fra England, over Jylland og Sjælland og til tyskernes kaserner.

Men jeg oplevede et engelsk angreb, i dagslys ca. kl. 12 middag. Vi havde fået tidligt fri fra Lykkebos skole på Vigerslev vej og var på vej hjem, hvor vi på Vestervang pludselig så nogle militærfly, hvor mandskabet sad og orienterede sig med landkort.

Vi havde hørt luftangreb før, men det var om natten, usynligt for tyskerne. (Radar var opfundet, af en englænder, men man kunne ikke bruge det til at finde bombemål)

Lyden var helt forskelligt fra tidligere luftangreb om natten. Men det her var en præcision mission. Man fløj altid med udsigt til Jernbanespor, for at orientere sig og på forhånd, og aftalt inden ruten.

Man bombede Shell huset, som det hed, i nærheden af Rådhuspladsen.

Men uheld indtraf. Et fly faldt ned på Frederiksberg i den Franske Skole, fyldt med små børn. Hvis I går på Vester Kirkegård, vil I finde, jeg mener 80 grave med franske navne, alle dræbte børn. Jeg husker nyheden, som bredte sig med forfærdelse.

Der var heltemodige lærere, der gjorde, hvad de kunne for at redde de mange børn, som var så heldige at overleve. Mange af lærerne var nonner, og var dybt religiøse.

Det var nok den mest tragiske ulykke under krigen. Ingen havde planlagt det, kun ulykkelige omstændigheder.

Målet for missionen, var at befri danske gidsler og frihedskæmpere, som tyskerne havde indespærret.

Senere, da jeg blev FDF`er fik jeg denne historie fortalt. Den blev jo ikke omtalt i pressen, men slå selv op i bøgerne om dette.

I kan se og tælle gravstederne på det katolske område på Vester Kirkegård.

I øvrigt var jeg i FDF, ligesom Georg, og der omtaltes bombningen og tab for os, Jeg var 8 år.

Mor Hannes far havde et lille kirkegårdsgartneri, som havde disse grave som kunder mange år senere.

Georg, som er 5 år ældre end mig, havde en lille klub, MG (mange glæder), som jeg blev inviteret til møde i. Georg og hans kammerat Bent Byvald holdt hemmelige møder, men en dag blev jeg inviteret. De havde tegnet nogle

latterliggjorte tegninger af Hitler. Det var plakater, men ingen turde sætte dem op.

Men skidt med den lille Kaj, som blev udrustet med tegnestifter og plakater, som skulle sættes op. (Sådan noget var der dødsstraf for.)

Dengang var elnettet i den frie luft båret af træpæle, kaldet lygtepæle. Kaj gik med bankende hjerte hen og satte en plakat op. Men de blev der kun i få minutter, da ejeren bag hækken for ud og med eder og forbandelser rev plakaten ned.

Jeg skyndte mig at løbe hjem til Vestervang nr. 21 og var tavs. Bent og Georg sagde helle ikke noget. Kun stilhed.

Mine forældre hørte ikke noget om det, for min far ville have banket os, garneret med trusler om opdragelsesanstalt, som jeg fik tit, uden at vide, hvad det var for noget.

Jeg har aldrig opfattet krigen, som noget forfærdeligt, men det var den. Det meste afsavn, vi som børn havde, var på produkter omtalt som, rationeringsmærker på smør, sukker, mel, skurepulver og andet, som jeg aldrig savnede, da jeg aldrig havde set det.

Georg har altid været opfindsom, og han kunne se det smarte med min mors symaskine uden tråd, at sy rillerne mellem de små aftegnede kort, så de var lige til at rive ud, i stedet for at klippe dem fra hinanden.

Som før nævnt, måtte vi ikke på nogen måde tale ondt om tyskerne.

Det var faktisk et regeringsdekret, og det frelste os i Danmark, som på snedig måde havde sympati for England, uden vi lagde os ud med Tyskland.

Men så kom 5. maj 1945

Jeg var i Engdraget lige over for Damhussøen og spillede fodbold, eller rettere vi legede det. Jeg blev forurettet og gik hjem, og der så jeg Elses venindes bror på cykel. Han var ellers kun omtalt, og ikke synlig, for han var frihedskæmper, og ikke synlig. (Man kaldte det, at han var gået under jorden).

Da jeg kom hjem til min far og mor var de helt oppe at køre og lo og grinte "vi er frie, tyskerne er færdige). Radioen (ikke FM, men en super mellembys fra

B&O), var på fuldt drøn. Mørklægningsgardinerne var revet ned, og lille Sven var glemt, for far og mor gik på Cafe Aalholm, hvor min far drak sig mere end normal fuld. Først sent om natten, kom de i tanke om Sven, som havde sovet fra det halløj.

Min oplevelse efter krigen.

Englænderne kom ad Roskildevej i åbne lastbiler og blev hyldet. Jeg skulle have været med, men lå med influenza feber alene.

Og hvad så efter krigen?

Grundlovens love om retsforfølgelse, blev sat ud af spillet ved at der genindførtes dødsstraf, som blev gennemført ude på Holmen.

Danmark var ikke sønderbombet, vores snedige eftergivenhed blev belønnet uden ruiner og massedød.

Godt, men ikke ærefuldt,

Europa blev opdelt i øst og vest.